

Vragen ingevolge artikel 44 reglement van orde aan het college van Gedeputeerde Staten van de leden Inez Flaming en Ay Ling van der Spek-Thung (beide PvdA-GroenLinks) en Joan van Burg (SGP) over staalslakken.

Toelichting:

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) publiceerde in april 2023 een [rapport](#) waaruit blijkt dat het gebruik van staalslakken - een restproduct bij het maken van staal – schadelijker is dan aanvankelijk werd gedacht. Als staalslakken in contact komen met regen-of grondwater komen vrijwel alle denkbare zware metalen via ‘uitspoelwater’ in de bodem of het oppervlaktewater terecht. Het uitspoelwater heeft ook een zeer lage zuurgraad, wat kan leiden tot het afsterven van vissen en andere (kleine) organismen en de verstoring van chemische en ecologische processen in de bodem.

Voorts concludeert het RIVM dat de laboratoriumtesten waarmee uitspoeling wordt gemeten andere resultaten geven dan de werkelijke uitspoeling in het milieuⁱ. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), onderzoekt of de wettelijke regels wellicht niet in orde zijn en of staalslakken onterecht de kwalificatie ‘niet gevaarlijk’ hebben gekregen.

Staalslakken worden vaak gebruikt als bouw materiaal voor wegen of dijken, ook in de Zeeuwse Deltawateren. Op de [website van Rijkswaterstaat](#) is te lezen dat van 2020 tot 2022 de vooroevers van de Ooster- en Westerschelde zijn verstevigd met ‘breuksteen en staalslakken’ⁱⁱ. De vooroevers bevinden zich onder het wateroppervlak, waardoor de staalslakken dus in contact komen met water, en de zware metalen een potentieel gevaar vormen voor het onderwaterleven. Volgens Rijkswaterstaat blijkt uit de gevolgen van monitoring dat hierbij geen significante effecten optreden voor de natuur. Hierbij zijn de nieuwe inzichten uit het RIVM rapport echter niet meegewogen.

Zeeuwse vissersvereniging OWV (Oosterschelde, Westerschelde, Voordelta) maakt zich zorgen. Lokale vissers leven van de vangst van kreeft, oesters en mosselen. OWV heeft Rijkswaterstaat verzocht ander materiaal gebruiken (grove stenen) omdat dat een habitat voor kreeften creëert. Staalslakken kleven samen, waardoor de kreeften wegtrekken. Rijkswaterstaat heeft toch staalslakken gebruikt. Het leed is nu al geschied en men vreest voor een “grote dode vijver”ⁱⁱⁱ. De OWV-voorzitter begrijpt niet dat de overheid het gebruik van staalslakken nog langer toelaat in een Natura 2000-gebied^{iv}. Hierbij dient nog te worden opgemerkt dat reeds in 2014 de SGP kamerfractie vragen heeft gesteld over het gebruik van staalslakken in het leefgebied van de kreeft^v. De problematiek is dus al geruime tijd geleden onder de aandacht gebracht van Rijkswaterstaat, maar heeft niet geleid tot het niet meer gebruiken van staalslakken.

Ook aan het gebruik van staalslakken op het land kleven bezwaren. Staalslakken in de wegenbouw of in buitenopslag kunnen leiden tot uitspoeling van zware metalen naar de omgeving en leiden tot gezondheidsklachten bij omwonenden. Hoogleraar Milieuchemie en Toxicologie Jacob de Boer adviseert daarom om staalslakken 'met mate' te gebruiken^{vi}. Probleem is echter dat het gebruik niet gereguleerd is en we dus niet weten waar, en in welke hoeveelheden, staalslakken worden gebruikt.

Aan Gedeputeerde Staten (GS) hebben we in verband hiermee de volgende vragen:

1. Is het college bekend met het rapport van het RIVM over de gevolgen van het toepassen van staalslakken? Wat is de mening van GS over de conclusies van het rapport?
2. Is het college op de hoogte van het feit dat van 2020 tot 2022 de vooroevers van de Oosterschelde zijn versterkt met onder andere staalslakken?
3. Is het college ervan op de hoogte dat de OWV geadviseerd heeft voor grove stenen te kiezen i.p.v. staalslakken en Rijkswaterstaat toch voor staalslakken gekozen heeft? Wat is de mening van GS hierover?
4. De provincie is verantwoordelijk voor de bescherming van Natura2000 gebieden. Alle Deltawateren zijn Natura2000. Is voldoende bekend wat de gevolgen zijn van het storten van staalslakken op de onderwaternatuur? En geeft dit aanleiding om aan te dringen bij Rijkswaterstaat op het stoppen van het gebruik van staalslakken? Graag een toelichting.
5. Is GS bereid om de vaste tuig vissers en eventueel ook de schelpdierkwekers bij te staan in hun contacten met Rijkswaterstaat gericht op het stoppen van het gebruik van staalslakken in of nabij hun percelen?
6. Zijn staalslakken ook gebruikt in de Grevelingen en/of het Veerse Meer en/of zijn er plannen om in de toekomst staalslakken te gebruiken in de Grevelingen en/of het Veerse Meer? Zoja, is GS het met ons eens dat dit ongewenst is aangezien deze wateren minder uitwisseling met de Noordzee hebben en daarom gevoeliger zijn voor vervuiling?
7. Prof. De Boer adviseert om berekeningen uit te voeren naar de potentiële schade van staalslakken in het milieu op de lange termijn. Is GS het met ons eens dat advies opgevolgd zou moeten worden voor wat betreft het gebruik van staalslakken in de Deltawateren?
8. Is bekend of er op nog meer plaatsen in Zeeland gebruikgemaakt is van deze staalslakken (zowel op land als in het water)? Zo ja, waar zijn deze nog meer gebruikt en is daar ook sprake van mogelijke OF potentiële schade aan de volksgezondheid of het milieu?
9. Volgens Rijkswaterstaat worden staalslakken sinds 2009/2010 niet meer gebruikt in de aanleg van rijkswegen. Is dit ook het geval bij het aanleg en/of het onderhoud van provinciale wegen? Zou, wil GS dit zo spoedig mogelijk uitfaseren? Graag een toelichting.
10. Gebruikt het waterschap staalslakken bij de aanleg of het onderhoud van wegen? Zoja, wil GS hierover in gesprek met het waterschap om dit uit te faseren? Graag een toelichting.

ⁱ <https://www.rivm.nl/publicaties/milieuhygienische-kwaliteit-ld-staalslakken>

ⁱⁱ <https://www.rijkswaterstaat.nl/water/projectenoverzicht/vooroeververdediging-oosterschelde-en-westerschelde/maatregelen>

ⁱⁱⁱ <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-economie/is-de-oosterschelde-in-gevaar-door-het-gebruik-van-staalslakken-milieuorganisaties-vrezen-het-ergste~b3c6a9b5/?referrer=https://www.google.nl/>

^{iv} <https://www.pzc.nl/zeeuws-nieuws/toch-weer-zorgen-over-staalslakken-in-zeeuwse-wateren~a2f79921/>

^v <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20132014-1620.html>

^{vi} <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/meer-giftige-zware-metalen-komen-in-grondwater-dan-gedacht-door-staalslakken-het-maakt-al-het-leven-kapot/>